

**STAROSTWO POWIATOWE
W DĄBROWIE TARNOWSKIEJ**

DIAGNOZA I SYTUACJA SPOŁECZNO - EKONOMICZNA POWIATU DĄBROWSKIEGO

URZĄD STATYSTYCZNY W KRAKOWIE

Grudzień, 2013 r.

SPIS TREŚCI

	str.
1. Wstęp	10
2. Rys historyczny	11
3. Uwarunkowania geograficzno - przyrodnicze	15
4. Najciekawsze zabytki i miejsca turystyczne powiatu dąbrowskiego	15
5. Promocja powiatu	17
6. Podstawowe tendencje	22
7. Potencjał demograficzny	30
7.1. Stan i struktura ludności według płci i wieku	30
7.2. Ruch naturalny	34
7.3. Migracje	37
7.4. Stan zdrowia. Niepełnosprawność	39
7.5. Wykształcenie ludności	39
8. Rynek pracy	41
8.1. Aktywność ekonomiczna ludności	41
8.2. Pracujący	43
8.3. Bezrobotni	46
9. Źródła utrzymania i dochody ludności	50
9.1. Źródła utrzymania	50
9.2. Dochody mieszkańców	51
9.3. Przychody z tytułu wynagrodzeń	52
9.4. Przychody z emerytur i rent	53
10. Podmioty gospodarki narodowej	54
10.1. Stan i struktura podmiotów według sektorów własności	54
10.2. Podmioty według form prawnych	56
10.3. Podmioty według rodzaju prowadzonej działalności	57
10.4. Podmioty według liczby pracujących	58
10.5. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane	58
11. Oferta inwestycyjna gmin	60
12. Rolnictwo	61
12.1. Gospodarstwa rolne	62
12.2. Użytkowanie gruntów	64
12.3. Powierzchnia i struktura zasiewów	66
12.4. Zboża	66
12.5. Ziemiaki	67
12.6. Warzywa	68
12.7. Zwierzęta gospodarskie	68
12.8. Bydło	68
12.9. Trzoda chlewna	71
12.10. Konie	73
12.11. Ciągniki i kombajny rolnicze	73
12.12. Nawozy mineralne i wapniowe	74
13. Dostępność usług społecznych	75
13.1. Edukacja	75
13.1.1. Wychowanie przedszkolne	75
13.1.2. Szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne	77
13.1.3. Szkolnictwo ponadgimnazjalne	79

	str.
13. Dostępność usług społecznych (dok.)	
13.2. Ochrona zdrowia	81
13.3. Pomoc społeczna	84
13.4. Kultura	85
13.5. Elektroniczna administracja jednostek samorządu terytorialnego	87
13.5.1. Typy i prędkość połączeń internetowych	87
13.5.2. Komputery w sieci Internet	88
13.6. Baza sportowa i jej wykorzystanie	90
13.7. Baza turystyczna i jej wykorzystanie	90
13.8. Transport	91
13.8.1. Drogi	91
13.8.2. Środki transportu	92
13.9. Bezpieczeństwo publiczne	93
13.9.1. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	94
13.9.2. Ochrona przeciwpożarowa	95
13.9.2.1. Zagrożenia w obiektach budowlanych	95
13.9.2.2. Zagrożenia w obiektach użyteczności publicznej	95
13.9.2.3. Zagrożenia w przemyśle	96
13.9.2.4. Zagrożenia w infrastrukturze	96
13.9.2.5. Zagrożenia obszarów leśnych	96
13.9.3. Zagrożenia powodziowe	97
14. Spójność społeczna	99
15. Infrastruktura komunalna	102
16. Mieszkania	106
16.1. Zasoby mieszkaniowe	106
16.2. Budownictwo mieszkaniowe	109
17. Ochrona środowiska i zasobów przyrody	111
17.1. Gospodarowanie wodą i odprowadzanie ścieków	111
17.2. Zanieczyszczenia powietrza	112
17.3. Zanieczyszczenia opadów atmosferycznych	113
17.4. Odpady przemysłowe i komunalne	113
17.5. Ochrona przyrody	114
18. Finanse Jednostek Samorządu Terytorialnego	116
18.1. Dochody	116
18.2. Wydatki	122
18.3. Wynik finansowy	129
18.4. Środki unijne w dochodach budżetów	129
19. Powiat dąbrowski na tle innych powiatów woj. małopolskiego	132
20. Uwagi ogólne, metodyczne i znaki umowne	135
CZĘŚĆ TABELARYCZNA	Nr Str.
Spis tablic w tekście	
Struktura ludności według poziomu wykształcenia w wybranych grupach wieku	1 40
Ludność w wieku 15 lat i więcej na rynku pracy	2 41
Wskaźniki rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gmin powiatu dąbrowskiego	3 61
Klasyfikacja bonitacji użytków rolnych w powiecie dąbrowskim	4 62
Struktura uczniów techników i zasadniczych szkół zawodowych w powiecie dąbrowskim według grup kierunków kształcenia w 2012 r.	5 80
Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży w przeliczeniu na 1 nauczyciela w 2012 r.	6 81
Baza sportowa w powiecie dąbrowskim w latach 2005 i 2012	7 90

	Nr	Str.
Spis tablic		
Struktura terytorialna i ludność	1(8)	148
Ruch naturalny ludności	2(9)	149
Migracje stałe i czasowe	3(10)	150
Ludność według ekonomicznych grup wieku, wskaźnik starości i mediana wieku	4(11)	151
Poziom i struktura bezrobocia	5(12)	152
Podmioty gospodarki narodowej według form organizacyjno-prawnych	6(13)	153
Podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON według liczby pracujących	7(14)	154
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sekcji PKD	8(15)	155
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych	9(16)	157
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych	10(17)	157
Przeciętna powierzchnia gospodarstwa rolnego w 2010 r.	11(18)	158
Powierzchnia i struktura gospodarstw rolnych według rodzaju użytków rolnych w 2010 r.	12(19)	159
Powierzchnia uprawy głównych ziemiopłodów w 2010 r.	13(20)	160
Gospodarstwa rolne zajmujące się uprawą głównych ziemiopłodów w 2010 r.	14(21)	161
Pogłowie zwierząt gospodarskich w 2010 r.	15(22)	162
Gospodarstwa rolne utrzymujące zwierzęta gospodarskie w 2010 r.	16(23)	163
Ciągniki w rolnictwie w 2010 r.	17(24)	163
Gospodarstwa stosujące nawożenie mineralne w 2010 r.	18(25)	164
Szkoły podstawowe i gimnazja dla dzieci i młodzieży	19(26)	165
Wychowanie przedszkolne	20(27)	166
Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej i apteki	21(28)	167
Placówki kultury	22(29)	168
Dostępność do sieci szerokopasmowej Jednostek Samorządu Terytorialnego wraz z jednostkami podległymi w 2012 r.	23(30)	169
Baza noclegowa	24(31)	177
Drogi	25(32)	178
Wodociągi i kanalizacja	26(33)	179
Sieć gazowa	27(34)	180
Zasoby mieszkaniowe	28(35)	181
Mieszkania oddane do użytkowania	29(36)	182
Wybrane dane o ochronie środowiska	30(37)	183
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	31(38)	184
Odpady komunalne	32(39)	185
Dochody jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	33(40)	186
Wydatki jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	34(41)	187
Struktura wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów	35(42)	188
Schematy		
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane w powiecie dąbrowskim w 2012 r. ...	1	92
Spis wykresów		
Ludność w powiecie dąbrowskim	1	30
Ludność w gminach powiatu dąbrowskiego	2	30
Gęstość zaludnienia w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	3	31
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	4	32
Obciążenie demograficzne w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	5	33
Ludność powiatu dąbrowskiego według grup wieku w 2012 r. i prognozowana w 2035 r.	6	33

	Nr	Str.
Urodzenia i zgony w powiecie dąbrowskim w 2012 r.	7	34
Przyrost naturalny na 1 tys. ludności w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	8	35
Urodzenia i zgony w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	9	35
Prognoza ruchu naturalnego w powiecie dąbrowskim	10	36
Małżeństwa i rozwody w powiecie dąbrowskim	11	37
Migracje stałe w powiecie dąbrowskim	12	37
Saldo migracji na 1 tys. ludności w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	13	38
Struktura poziomu wykształcenia w powiecie dąbrowskim	14	40
Współczynnik aktywności zawodowej ludności w wieku 15 lat i więcej	15	42
Struktura pracujących w swoich/rodzinnych gospodarstwach rolnych w powiecie dąbrowskim według rocznego wymiaru czasu pracy	16	43
Struktura pracujących według sektorów prowadzonej działalności w powiecie dąbrowskim w 2012 r.	17	44
Liczba pracujących na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	18	45
Dynamika bezrobotnych w gminach powiatu dąbrowskiego	19	46
Stopa bezrobocia rejestrowanego	20	47
Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	21	48
Struktura bezrobotnych według grup wieku w powiecie dąbrowskim	22	49
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych mężczyzn i kobiet według poziomu wykształcenia w powiecie dąbrowskim w 2012 r.	23	49
Struktura mieszkańców powiatu dąbrowskiego w wieku 15 lat i więcej według głównego źródła utrzymania	24	50
Struktura ludności woj. małopolskiego i powiatu dąbrowskiego w wieku 15 lat i więcej według głównego źródła utrzymania w 2011 r. (wyniki NSP 2011)	25	51
Mediana rocznych przychodów z tytułu wynagrodzeń w gminach powiatu dąbrowskiego w 2011 r.	26	52
Mediana rocznych dochodów z tytułu emerytur i rent w gminach powiatu dąbrowskiego w 2011 r.	27	53
Podmioty gospodarki narodowej w powiecie dąbrowskim	28	54
Podmioty gospodarki narodowej w gminach powiatu dąbrowskiego	29	54
Udział podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w liczbie podmiotów powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	30	55
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	31	55
Struktura podmiotów gospodarki narodowej według form prawnych w 2012 r.	32	56
Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sektorów prowadzonej działalności w powiecie dąbrowskim w 2012 r.	33	57
Struktura podmiotów gospodarki narodowej według sekcji prowadzonej działalności w powiecie dąbrowskim w 2012 r.	34	58
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w powiecie dąbrowskim	35	59
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	36	59
Przeżywalność podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2005 r.	37	59
Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminach powiatu dąbrowskiego według PSR 2010	38	63

	Nr	Str.
Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych powiatu dąbrowskiego według PSR 2010	39	64
Udział powierzchni poszczególnych upraw w ogólnej powierzchni zasiewów w gospodarstwach rolnych powiatu dąbrowskiego w 2010 r.	40	66
Udział powierzchni uprawy zbóż w ogólnej powierzchni zasiewów w gminach powiatu dąbrowskiego według PSR 2010	41	66
Udział powierzchni uprawy ziemniaków w ogólnej powierzchni zasiewów w gminach powiatu dąbrowskiego według PSR 2010	42	67
Obsada bydła na 100 ha UR w gminach powiatu dąbrowskiego według PSR 2010	43	69
Obsada bydła na 100 ha UR w gminach powiatu dąbrowskiego według Powszechnych Spisów Rolnych.....	44	70
Obsada krów na 100 ha UR w gminach powiatu dąbrowskiego według Powszechnych Spisów Rolnych.....	45	70
Obsada trzody chlewnej na 100 ha UR w gminach powiatu dąbrowskiego według PSR 2010	46	71
Obsada trzody chlewnej na 100 ha UR w gminach powiatu dąbrowskiego według Powszechnych Spisów Rolnych.....	47	72
Obsada loch na 100 ha UR w gminach powiatu dąbrowskiego według Powszechnych Spisów Rolnych.....	48	73
Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	49	75
Współczynnik – dzieci w przedszkolach na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	50	76
Współczynnik – uczniowie szkół podstawowych na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	51	77
Współczynnik – uczniowie gimnazjów na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	52	78
Struktura uczniów szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży według typów szkół w powiecie dąbrowskim	53	79
Porady lekarskie ogółem na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	54	82
Udział członków gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	55	84
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	56	86
Udział typów połączeń internetowych w jednostkach samorządu terytorialnego powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	57	88
Komputery z połączeniem do sieci Internet w jednostkach samorządu terytorialnego powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	58	88
Komputery z połączeniem do sieci Internet według typów jednostek samorządu terytorialnego w powiecie dąbrowskim w 2012 r.	59	89
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	60	91
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² w powiecie dąbrowskim	61	92
Wskaźnik wykrywalności przestępstw	62	94
Zdarzenia drogowe na drogach powiatu dąbrowskiego	63	95
Liczba pożarów w gminach powiatu dąbrowskiego	64	97
Liczba fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych na 10 tys. ludności	65	99
Liczba fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji na 10 tys. ludności według gmin powiatu dąbrowskiego	66	100
Frekwencja w wyborach samorządowych	67	101

	Nr	Str.
Frekwencja w wyborach samorządowych w I turze głosowania według gmin powiatu dąbrowskiego	68	101
Sieć gazowa na 100 km ² w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	69	104
Mieszkania na 1 tys. mieszkańców w powiecie dąbrowskim	70	106
Mieszkania na 1 tys. mieszkańców w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	71	106
Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r. ..	72	107
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania i przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu w 2012 r.	73	108
Mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje w % ogółu mieszkań w 2012 r.	74	109
Mieszkania oddane do użytkowania w powiecie dąbrowskim	75	109
Mieszkania oddane do użytkowania w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	76	109
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych gmin powiatu dąbrowskiego w % ogółu ich powierzchni w 2012 r.	77	114
Lesistość w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	78	115
Dynamika dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego	79	116
Struktura dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego powiatu dąbrowskiego według rodzajów	80	118
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego	81	118
Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	82	119
Podatek dochodowy od osób fizycznych w dochodach gmin na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	83	120
Dochody budżetów gmin z podatku od nieruchomości na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	84	121
Dynamika wydatków jednostek samorządu terytorialnego	85	122
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	86	124
Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego powiatu dąbrowskiego według działów w 2012 r.	87	126
Udział środków unijnych w dochodach ogółem	88	130
Znormalizowane cechy diagnostyczne zasobów ludzkich w 2012 r.	89	133
Znormalizowane cechy diagnostyczne aktywności gospodarczej w 2012 r.	90	133
Znormalizowane cechy diagnostyczne zamożności mieszkańców w 2012 r.	91	134
Znormalizowane cechy diagnostyczne dostępności usług w 2012 r.	92	134
Spis map		
Gęstość zaludnienia w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	1	31
Obciążenie demograficzne w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	2	33
Przyrost naturalny na 1 tys. ludności w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	3	35
Saldo migracji na 1 tys. ludności w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	4	38
Liczba pracujących na 1 tys. osób w wieku produkcyjnym w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	5	45
Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	6	48
Mediana rocznych przychodów z tytułu wynagrodzeń w powiatach woj. małopolskiego w 2011 r.	7	52
Mediana rocznych dochodów z tytułu emerytur i rent w powiatach woj. małopolskiego w 2011 r.	8	53
Udział podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w liczbie podmiotów województwa w 2012 r.	9	55

	Nr	Str.
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	10	55
Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w powiatach woj. małopolskiego według PSR 2010	11	63
Udział powierzchni uprawy zbóż w ogólnej powierzchni zasiewów w powiatach woj. małopolskiego według PSR 2010	12	66
Udział powierzchni uprawy ziemniaków w ogólnej powierzchni zasiewów w powiatach woj. małopolskiego według PSR 2010	13	67
Obsada bydła na 100 ha UR w powiatach woj. małopolskiego według PSR 2010	14	69
Obsada trzody chlewnej na 100 ha UR w powiatach woj. małopolskiego według PSR 2010	15	71
Współczynnik – dzieci w przedszkolach na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	16	76
Współczynnik – uczniowie szkół podstawowych na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	17	77
Współczynnik – uczniowie gimnazjów na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	18	78
Porady lekarskie ogółem na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	19	82
Udział członków gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	20	84
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 tys. ludności w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	21	86
Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100 km ² w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	22	91
Wskaźnik zagrożenia przestępczością na 1 tys. ludności w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	23	93
Wskaźnik zagrożenia przestępczością na 1 tys. ludności w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	24	93
Udział terenów zalewowych w powierzchni ogółem gmin powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	25	98
Sieć wodociągowa rozdzielcza na 100 km ² w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	26	102
Sieć wodociągowa rozdzielcza na 100 km ² w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	27	102
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	28	103
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	29	103
Sieć kanalizacyjna rozdzielcza na 100 km ² w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	30	103
Sieć kanalizacyjna rozdzielcza na 100 km ² w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	31	103
Sieć gazowa na 100 km ² w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	32	104
Zużycie gazu na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	33	105
Zużycie gazu na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	34	105
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	35	105
Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	36	107
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	37	107

	Nr	Str.
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	38	107
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	39	110
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	40	110
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 tys. ludności w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	41	110
Mieszkania oddane do użytkowania na 1 tys. ludności w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	42	110
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w powiatach woj. małopolskiego w % ogółu ich powierzchni w 2012 r.	43	114
Lesistość w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	44	115
Dochody ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	45	117
Dochody ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	46	117
Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	47	119
Podatek dochodowy od osób fizycznych w dochodach gmin na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	48	120
Dochody budżetów gmin z podatku od nieruchomości na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	49	121
Dochody budżetów gmin z podatku rolnego na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	50	121
Dochody budżetów gmin z podatku rolnego na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	51	121
Wydatki ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	52	123
Wydatki ogółem budżetów gmin na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	53	123
Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	54	125
Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	55	125
Wydatki budżetów gmin na oświatę i wychowanie na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	56	127
Wydatki budżetów gmin na oświatę i wychowanie na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	57	127
Wydatki budżetów gmin na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	58	128
Wydatki budżetów gmin na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	59	128
Wydatki budżetów gmin na transport na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	60	129
Wydatki budżetów gmin na transport na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	61	129
Środki unijne w budżetach gmin na 1 mieszkańca w gminach powiatu dąbrowskiego w 2012 r.	62	131
Środki unijne w budżetach gmin na 1 mieszkańca w powiatach woj. małopolskiego w 2012 r.	63	131
Mierniki globalne warunków życia ludności i mierniki syntetyczne dziedzin tematycznych w 2011 r.	64	132

1. WSTĘP

Dokument pn. „Diagnoza i sytuacja społeczno – ekonomiczna Powiatu Dąbrowskiego” został opracowany w celu identyfikacji i omówienia najistotniejszych tendencji społeczno – gospodarczych zachodzących w powiecie w latach 2005 – 2013. Jest jednym z etapów planowania strategicznego na lata 2014 - 2020, do którego przymierza się ponownie samorząd powiatowy. Efektem tych podjętych już działań będzie opracowanie nowej strategii rozwoju powiatu do roku 2020.

Niniejsze opracowanie jest przeglądem najważniejszych zagadnień dotyczących powiatu i ukazuje stan faktyczny, na podstawie którego wskażemy największe potrzeby w wybranych dziedzinach życia społecznego, wyciągniemy wnioski i sprecyzujemy działania, które będą mogły być realizowane w najbliższej przyszłości.

Raport ten uwzględnia analizę uwarunkowań wewnętrznych rozwoju powiatu dokonaną w dwunastu kategoriach obejmujących takie zagadnienia jak: ogólna charakterystyka powiatu, potencjał demograficzny, rynek pracy, dochody ludności, przedsiębiorczość, rolnictwo, dostępność i zakres usług społecznych, infrastruktura komunalna, infrastruktura mieszkaniowa, ochrona środowiska, funkcjonowanie jst.

Do sporządzenia dokumentu wykorzystano przede wszystkim dane Banku danych Regionalnych GUS oraz dane przekazane przez Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej i podległe mu jednostki. Wykorzystane zostały również publikacje Urzędu Statystycznego w Krakowie.

2. RYS HISTORYCZNY

Pierwsze wzmianki o najstarszych osadach w powiecie dąbrowskim pochodzą z początków XIII wieku. W 1210 roku pojawia się wieś **Miechowice** (dolina **Dunajca**), w dokumencie słynnego kronikarza **Wincentego Kadłubka**, który potwierdzał nadanie dziesięcin klasztorowi cystersów w **Jędrzejowie**. W akcie rozgraniczenia braci należących do księcia **Bolesława Wstydliwego**, pochodzącym z 1244 roku wymieniono osady: **Lubiczko**, **Żelichów** i **Gorzejów** (późniejsze **Gorzyce**). Najstarsze parafie wymienione zostały w wykazach świętopietrza. Należą do nich: **Bolesław**, **Gręboszów**, **Otfinów**, **Szczucin**, **Wietrzychowice**.

W XIV wieku poświadczane są: **Bieniaszowice** (1395), **Sikorzyce** (1397), **Biskupice**, **Hubenice** (1390), **Luszowice** (1386), **Samocice** (1365). Pod koniec XIV wieku, na terenie dzisiejszego powiatu dąbrowskiego istniało około 30 osad.

Kolejny etap kolonizacji ziem Powiśla Dąbrowskiego był za panowania Kazimierza Wielkiego, który w 1395 roku przeniósł Ujście (obecnie Ujście Jezuickie), z prawa polskiego na niemieckie. W 1385 roku dokument królowej Jadwigi, nadający prawo niemieckie posiadłościom Spytka z Melsztyna, wymienia między innymi Niecieczę i Odporyszów. Pojawiają się też miejscowości: **Mędrzechów** (1389), **Słupiec** (1395), **Olesno** (1396), **Karsy** (1385). Środkowa i wschodnia część powiatu zasiedlona została w latach 1401-1530. W 1405 roku wzmiankowany jest **Gruszów**, w 1408 - **Laskówka**, w 1500 - **Radgoszcz**. Pierwsza informacja o **Dąbrowie** pochodzi z 1422 roku, a w 1430 wymieniona jest dąbrowska parafia.

Od 1530 do 1660 roku powstało ponad 40 wsi, należą do nich między innymi **Szarwark**, **Skrzynka**, **Borusowa**, **Dąbrowica**, **Suchy Grunt**, **Małec**, **Podlipie**, **Tonia**. Kolejna faza kolonizacji (1661 - 1772) przyniosła lokację miasta **Dąbrowa** (1693), a także przywilej za założenie miasta **Olesno** (1746). Jednak do zrealizowania tego zamierzenia najprawdopodobniej nie doszło, zapewne z przyczyn ekonomicznych. W okresie rozbiorów powstało natomiast miasto **Szczucin**. Akcja osadnicza na ziemi dąbrowskiej - zakończyła się pod koniec XVIII wieku. Powstały wówczas wsie: **Bagienica**, **Zazamcze**, **Łąki**, **Dąbrówka Nowa**, **Pasieka**, **Smyków Mały**, **Bugaj**. Od początków XIV wieku tworzone sieć parafii. Oto daty ich powstania lub pierwszej wzmianki: **Bolesław** (1326), **Dąbrowa Tarnowska** (1430), **Gręboszów** (1326), **Odporyszów** (1740), **Olesno** (1411), **Otfinów** (1326), **Szczucin** (1326), **Wietrzychowice** (1326), **Luszowice** (1686), **Radgoszcz** (1662).

W II połowie XVI wieku dotarły na **Powiśle Dąbrowskie** prądy reformacji. Jej orędownikami i propagatorami byli między innymi **Jakub Przyłuski**, prowadzący w **Szczucinie** drukarnię kalwińską, znaną także poza granicami kraju oraz właściciel dóbr otfinowskich **Mikołaj Tarło**, chorąży sandomierski. Na zbór kalwiński zamieniono kościół w **Bolesławiu**, zwrócony katolikom dopiero na początku XVIII wieku i ponownie konsekrowany w 1731 roku.

Po I rozbiorze Polski w 1772 roku, ziemia dąbrowska znalazła się w zaborze austriackim. W tymże roku wystąpił z brzegów **Dunajec**, zalewając **Siedliszowice** i szereg wiosek w dolinie tej rzeki. Zaledwie dwa lata później powódź dotknęła **Gręboszów** i okoliczne wioski, a następne miały miejsce w latach: 1775, 1786, 1813 i 1828. Najgroźniejszy był wylew w 1813 roku. Wzburzone wody **Dunajca** zatopiły równinę między **Żabnem** i **Żelichowem**. Jej następstwem był głód, któremu

towarzyszyły epidemie chorób - czerwonki i cholery. Największa epidemia cholery nawiedziła region w 1831 roku. Założono wówczas odrębny cmentarz, tzw. choleryczny w **Klikowej**.

Wśród licznych klęsk żywiołowych, do szczególnie groźnych należały pożary. W 1830 roku spłonęły drewniane domy żydowskie w **Szczucinie**, dwa lata później ogień strawił zabudowę kilkunastu nadwiślańskich wiosek.

Marazm gospodarczy i społeczny I połowy XIX wieku przerwał wybuch powstania listopadowego. Do walki wyruszyła szlachta z okolic **Dąbrowy**. Przygotowania do powstania narodowego w **Galicji**, w 1846 roku spowodowały ożywienie nastrojów patriotycznych na ziemi dąbrowskiej. Działali tu między innymi emisariusze powstańcy, okoliczni właściciele ziemscy oraz duchowieństwo.

18 lutego 1846 roku grupy powstańców ruszyły w kierunku **Tarnowa**, z zamiarem opanowania tego miasta. Rabacja objęła cały cyrkuł tarnowski, krwawe wydarzenia miały miejsce w okolicach **Dąbrowy**. W Nieczajnej zamordowano posesora i splądrowano dwór, w **Bolesławiu** i **Mędrzechowie** chłopci ograbili dworskie wnętrza. Pastwą napastników padł też zamek w **Dąbrowie**. Napady miały miejsce także w innych miejscowościach powiatu dąbrowskiego. W masakrze w **Radgoszczy** zginęło 19 osób, w **Dąbrowicy** - 10 i w **Sieradzy** także 10.

W 1855 roku utworzono w **Dąbrowie** tzw. powiat sądowy. Liczył ponad 25 tyś. mieszkańców, a w jego skład wchodziło 52 miejscowości. Także **Żabno** awansowało na stolicę powiatu. Wybuch powstania styczniowego nie wywołał szerszego oddźwięku w **Dąbrowskiem**. Jednak, pod wpływem działalności emisariuszy i agitatorów, i napływających z **Królestwa** wiadomości o walkach, mieszkańcy powiatu dąbrowskiego zaczęli się włączać w pomoc powstańcom. Oddziały powstańcze **Andrzeja Łopackiego** i **Edwarda Dunajewskiego**, formowane w **Chorzeliowie** i Partyni zasilila spora grupa ochotników z **Dąbrowskiego**. Nad całością sił dowództwo objął gen. **Zygmunt Jordan**. Po upadku powstania wielu jego uczestników znalazło schronienie w powiecie dąbrowskim, niektórzy osiedlili się tu na stałe.

W 1867 roku, po kolejnej reformie administracyjnej **Galicji**, utworzono starostwo powiatowe w **Dąbrowie**. Rozpoczął się okres ożywienia gospodarczego i społecznego powiatu. W 1877 roku zakończono budowę szosy **Tarnów - Dąbrowa - Szczucin**, w 1870 roku powstało w mieście **Towarzystwo Zaliczkowe** - jego prezesem był przez pewien czas znany działacz ludowy **Jakub Bojko**. Tworzono w powiecie kółka rolnicze - w 1896 roku działało już 16 kólek. Powstawały też gminne kasy pożyczkowe, umożliwiające chłopom zakup ziemi, narzędzi rolniczych, środków do produkcji rolnej. Wzrastał poziom oświaty i kultury, między innymi dzięki zakładanym bibliotekom, czytelnikom, organizowaniu imprez patriotycznych, rozwojowi sieci szkół.

W 1906 roku uruchomiono linię kolejową z **Tarnowa** do **Szczucina**. Rozwój gospodarczy powiatu opierał się głównie na rolnictwie, bowiem region pozbawiony był przemysłu, nie licząc drobnych zakładów (4 gorzelnie - **Breń**, **Bagienica**, **Olesno**, **Żabno**, kilka młynów, cegielni, kilkadziesiąt warsztatów rzemieślniczych). Hamowały go klęski żywiołowe, zwłaszcza pożary. W 1889 roku spłonęły **Dyament**, **Bagienica**, **Żelazówka**, w 1903 roku ogień strawił część **Szczucina**, a w 1888 roku pożar zniszczył **Żabno**.

Lata poprzedzające I wojnę światową przyniosły wzrost świadomości narodowej i politycznej mieszkańców powiatu. Z wielkim rozmachem organizowano uroczystości 500 - lecia bitwy grunwaldzkiej, rocznicowe obchody wybuchu powstania styczniowego, imprezy poświęcone **Mickiewiczowi, Słowackiemu, Kościuszcze**. W 1904 roku w **Oftinowie** powstało, pierwsze w powiecie, gniazdo **Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół"**. W obliczu zbliżającej się wojny i nadziei na odzyskanie niepodległości, tworzyły się organizacje paramilitarne, które prowadziły szkolenie wojskowe swoich członków ("**Strzelec**", "**Drużyny Bartoszowe**"). W 1914 roku w parafiach zbierano pieniądze na ekwipunek dla ochotników wstępujących do **Legionów Polskich**.

We wrześniu 1914 roku na **Powiśle Dąbrowskie** wkroczyły **Legiony Polskie**. 21 września komendant **Józef Piłsudski**, zatrzymał się ze swoim sztabem na plebani w **Gręboszowie**. 24 września, po ciężkich bojach, legionieści wycofali się za **Wisłę**, powiat zajęli Rosjanie. Po wycofaniu się Rosjan, w maju 1915 roku, **Dąbrowa** była jednym, wielkim cmentarzyskiem. Zdeastrowane sklepy, domy, budynki publiczne, sterty końskiego nawozu na ulicach i wynędzniali mieszkańcy, z trudem uświadamiający sobie, że półroczne panowanie rosyjskie już się skończyło.

Tymczasem, po zwycięskiej bitwie gorlickiej, władze austriackie postanowiły wznieść swoiste mauzoleum, upamiętniające ten dramatyczny epizod wojenny. Już latem 1915 roku przystąpiono do prac. Teren okręgu wojskowego **Galicja Wschodnia** podzielono na 11 okręgów cmentarnych. Rejon **Dąbrowy Tarnowskiej** stanowił VII okręg cmentarny. Najwięcej cmentarzy znajduje się w miejscowościach położonych wzdłuż **Dunajca**.

Działania wojenne zrujnowały powiat, niektóre miejscowości przestały praktycznie istnieć, inne utraciły znaczną część zabudowy. W listopadzie 1918 roku nadeszła długo oczekiwana wolność. Akt symbolicznego zespolenia ziem **rozdartych** przez zabory miał miejsce w **Szczucinie**, na prowizorycznym moście na **Wiśle**, gdzie spotkały się uroczyste pochody mieszkańców **Galicji** i **Królestwa**. W niepodległej **Polsce**, powiat dąbrowski należał do najmniejszych w województwie krakowskim. W jego skład wchodziły dwa miasta (**Dąbrowa** i **Żabno**) oraz 103 wsie. Liczył ponad 63 tys. mieszkańców (w tym blisko 4 tys. - ludność miast). W latach 1931 - 1933, z udziałem znacznych sił policyjnych dokonano pacyfikacji powiatu.

Okres II wojny światowej to tragiczne w dziejach ludzkości wydarzenia również dla mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego. W dniu 12 września 1939 roku w gmachu szkoły powszechnej w Szczucinie, Niemcy spalili żywcem bądź zastrzelili co najmniej 40 polskich jeńców wojennych oraz około 30 cywilnych uchodźców. Nieco później zamordowano tam jeszcze 25 Żydów, sprowadzonych celem pogrzebania zwłok ofiar wcześniejszej masakry.

12 grudnia 1939 roku Niemcy rozstrzelali w lesie Buczyna w Zbylitowskiej Górze 34 mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego z miejscowości **Ćwików, Dąbrówki Breńskie, Hubenice, Kanna, Kłyż, Kupienin, Laskówka Delastowska, Mędrzechów, Odmęt, Samocice, Suchy Grunt, Tonia, Wola Mędrzechowska, Zalipie, Zapasternicze, Żelichów**.

5 maja 1940 roku aresztowano uczniów gimnazjalnych i maturzystów w **Żabnie** i **Dąbrowie**. Po pobycie w tarnowskim więzieniu trafili do **Oświęcimia**. Wiosną 1941 roku nastąpiło aresztowanie kolporterów podziemnych gazet w **Szczucinie**.

W listopadzie 1942 roku Niemcy przeprowadzili wielką obławę na członków podziemia w gminie **Radgoszcz**. Kilkadziesiąt osób wywieziono do **Oświęcimia**. 10 sierpnia 1943 roku gestapowcy przystąpili do likwidowania obozu cygańskiego w **Żabnie**. Około 40 osób zamordowano na miejscowym cmentarzu. 4 maja 1944 roku Niemcy dokonali pacyfikacji gminy **Wietrzychowice**. 25 maja 1944 roku rozstrzelano 11 mieszkańców **Dąbrowy, Brnia i Jadownik**.

W lipcu 1942 roku przystąpiono do tworzenia gett żydowskich w **Dąbrowie i Żabnie**. Znalazło się tam około 2 tys. Żydów, których następnie wywieziono do obozu zagłady w **Bełżcu**.

Terror okupanta spowodował powstanie ruchu oporu. Jego początki sięgają listopada 1939 roku. W 1940 roku nastąpiło połączenie komórek konspiracyjnych w **Związek Walki Zbrojnej**. Powiat dąbrowski wszedł w skład **Inspektoratu Rejonowego w Tarnowie**. Pierwszym komendantem obwodu tarnowskiego został **kpt. Władysław Kabat ps. "Brzechwa"**.

17 stycznia 1945 roku powiat dąbrowski zajęły oddziały Armii Radzieckiej. Skończyła się okupacja. **Dąbrowa Tarnowska** w powojennym podziale administracyjnym kraju zachowała rangę stolicy powiatu, liczącego w 1945 roku 62 tys. mieszkańców (1938 - 72 tys.). Nadal wiodącym kierunkiem gospodarki było rolnictwo, powstały jednak także zakłady przemysłowe między innymi fabryka wyrobów cementowo - azbestowych, **Zakład Produkcji Materiałów Budowlanych w Szczucinie, Zakłady Ceramiczne w Sieradzy**. Podjęto budowę dróg, obiektów komunalnych, wodociągów, linii przemysłowych gazu ziemnego. Wzniesiono szpital powiatowy w **Dąbrowie**, ośrodki zdrowia, szkoły, obiekty użyteczności publicznej, domy kultury, domu strażaka, przedszkola.

Reforma administracyjna w 1975 roku wykreśliła z mapy Polski powiaty. Gminy dawnego powiatu dąbrowskiego znalazły się w nowym województwie tarnowskim.

Po przeobrażeniach ustrojowych w 1989 roku następuje powolny lecz systematyczny rozwój samorządności. Jego ukoronowaniem stała się kolejna reforma, w wyniku której przywrócono powiaty ale już samorządowe. **Dąbrowa Tarnowska** została siedzibą jednego z nich.

Od 1 stycznia 2003 roku do gminy Dąbrowa Tarnowska została dołączona miejscowość Morzychna obejmująca około 2,6 km², która poprzednio należała do gminy Żabno w powiecie tarnowskim.

Od 1 stycznia 2009 roku w powiecie dąbrowskim jest drugie miasto – Szczucin, który wcześniej posiadał prawa miejskie w latach 1780 – 1934.

Źródło:

- 1) Mendelowski S. (red), „Powiat Dąbrowski”, P.U.W. „ROKSANA” Sp. z o.o. Krosno 2004
- 2) www.wikipedia.org

3. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZE

Powiat dąbrowski jest jednym z 22 powiatów należących do woj. małopolskiego. Położony jest w północno-wschodniej części województwa, w obrębie dwóch krain geograficznych - Płaskowyżu Tarnowskiego i Kotliny Sandomierskiej, zwanej Niziną Nadwiślańską. Powiat dąbrowski zajmuje powierzchnię 530 km².

Zamieszkuje go 59,5 tys. osób (dane GUS z 31.12.2012 r.). Swoim zasięgiem obejmuje 7 gmin wiejskich: Dąbrowa Tarnowska, Bolesław, Gręboszów, Mędrzechów, Olesno, Radgoszcz, Szczucin oraz dwa miasta – Dąbrowa Tarnowska i Szczucin. Stolicą powiatu jest miasto Dąbrowa Tarnowska.

Od wschodu graniczy z powiatem mieleckim a od południa z powiatem tarnowskim. Naturalnymi granicami z zachodu jest najpiękniejsza górską rzeką Polski - Dunajec, a z północy rzeka Wisła. Część powiatu ma teren nieco urozmaicony, o lekko pofałdowanych, pagórkowatych wierzchołkach. Resztę obszaru, znacznie rozleglejszą, stanowią nadwiślańskie równiny. Kraina ta zwana jest Powiślem Dąbrowskim.

Na terenie powiatu występują liczne, a niewielkie rzeki wpadające do rzeki Wisły a biorące początek w nieco bardziej wyniesionej, południowej części Powiśla. Największą z nich jest rzeka Breń, płynąca z zachodu ku wschodowi, równoległe do Wisły, przez całą niemal szerokość północnej części powiatu. Pod względem klimatycznym Powiśle Dąbrowskie zaliczane jest do najcieplejszych okolic Małopolski.

4. Najciekawsze zabytki i miejsca turystyczne Powiatu Dąbrowskiego

I. Gmina Dąbrowa Tarnowska

- Drewniany kościół p.w. Wszystkich Świętych z 1771 r.
- Synagoga z II poł. XIX w. obecnie działająca jako Ośrodek Spotkania Kultur
- Brama wjazdowa z 1697 r. z Herbem Lubomirskich "Śreniawą",
- Figura św. Jana Nepomucena z XVII/XIX w.
- Cmentarz wojenny z I Wojny Światowej
- Pamiątkowy obelisk
- Cmentarz żydowski
- Kościół p.w. NMP Szkaplerznej w Dąbrowie Tarnowskiej
- Pomnik Poległych Synów Dąbrowy w Parku Miejskim
- Galeria Mineratów i Skamieniałości – Krzysztof Poloński

II. Gmina Bolesław

- Kościół w Bolesławiu z XVII w. z nagrobkiem Ligęzów,
- Dwór w Bolesławiu z końca XVIII w.
- Murowana Kapliczka Matki Boskiej Różańcowej z 1871 r. w Kannie

III. Gmina Mędrzechów

- Figura przydrożna w Mędrzechowie z XVIII/XIX w.
- Dwór w Mędrzechowie
- Kościół w Mędrzechowie pw. NMP Królowej Polski
- Leśniczówka w Mędrzechowie z XVIII/XIX w.

IV. Gmina Gręboszów

- Kościół Parafialny pw. NMP w Gręboszowie,
- Figura św. Jana Nepomucena w Gręboszowie z 1761 r.
- Dawny Pałac Potockich w Borusowej z poł. XIX w.
- Kamienna figura przydrożna w Hubenicach z poł. XVIII w.
- Kościół p.w. św. Zygmunta w Żelichowie.
- Pomniki nagrobne z XVIII w. na gręboszowskim cmentarzu
- Izba Pamięci mjr Henryka Sucharskiego w Gręboszowie

V. Gmina Olesno

- Klasycystyczno - neorokokowa brama z pocz. XIX w. w Brniu,
- Dwór „Owczarnia” w Oleśnie
- Dworek Konopków wraz z zespołem dworsko – parkowym w Brniu
- Budynek dawnych stajni cugowych w zespole dworsko – parkowym w Brniu
- Aleja dojazdowa między majątkami Konopków w Brniu i dworem „Owczarnia”, z najstarszymi w regionie okazami dębów
- Fortyfikacje tzw. "okopy szwedzkie" w Brniu - Podborzu,
- Kościół parafialny p.w. św. Katarzyny w Oleśnie,
- Figura przydrożna w Oleśnie z XVII w.
- Dom Malarek w Zalipiu
- Zagroda im. Felicji Curyłowej w Zalipiu
- Kościół parafialny w Zalipiu

VI. Gmina Radgoszcz

- Kościół w Radgoszczy z 1860 r., obok Kamienna figura z posągiem Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej,
- Dwór w Luszowicach z końca XVIII w.
- Zalew w Narożnikach

VII. Gmina Szczucin

- Kościół parafialny p.w. św. Magdaleny w Szczucinie z 1680 r.
- Plebania z XIX/XX w. w Szczucinie,
- Muzeum Drogownictwa w Szczucinie,
- Barokowa kapliczka przydrożna w Delastowicach z 1759 r.
- Budynki bramne w Szczucinie z I poł. XIX w. połączone bramą,
- Drewniana kapliczka w Lubaszu z I poł. XIX.
- Cmentarz Żydowski w Lubaszu,
- Kamienna figura zwana "Markiem" z 1684 r. w Lubaszu

5. PROMOCJA POWIATU

Czyste środowisko, atrakcyjne tereny rekreacyjne, lasy, regionalna kuchnia i spokojne, wiejskie życie to największe atuty Powiśla Dąbrowskiego. Powiśle Dąbrowskie jest doskonałym miejscem wypoczynku dla całej rodziny, terenem przyjaznym dla potencjalnych inwestorów, otwartym dla ludzi szukających możliwości zrealizowania swoich pomysłów.

Największym atutem naszego regionu jest położenie i brak ciężkiego przemysłu, który wpływa na zanieczyszczenie środowiska naturalnego. Dlatego coraz powszechniejsza staje się agroturystyka. Całe rodziny uciekając od zatłoczonych metropolii, mogą liczyć na gościnność, wspaniałą regionalną kuchnię i wiejskie, spokojne życie. Funkcjonuje tu kilka gospodarstw, które oferują wypoczynek z dala od miasta i szereg dodatkowych atrakcji - naukę jazdy konnej, przejażdżki w terenie, hipoterapię dla dzieci, potrawy regionalne. Spośród innych regionów małopolski wyróżniamy się dużymi plantacjami truskawek i ogórków.

Atutem regionu jest również zalew wodny w miejscowości Radgoszcz-Narożniki w Gminie Radgoszcz, z którego korzystają amatorzy kąpeli, plażowicze oraz wędkarze. W zlokalizowanym obok zalewu amfiteatrze odbywają się koncerty i imprezy plenerowe.

W naszym regionie znaleźć można wiele unikalnych miejsc i zabytków. Do najcenniejszych należy jedyne w Polsce Muzeum Drogownictwa w Szczucinie, które gromadzi wszelkie pamiątki związane z budownictwem drogowym jak np. maszyny i urządzenia do budowy dróg i mostów czy dokumenty historyczne.

Kolejna ciekawa atrakcja turystyczna to "Malowana Wieś" - Zalipie, gdzie zagrody, domy i ich wnętrza maluje się w oryginalne motywy kwiatkowe. Do zabytków tych należy również zespół dworski - parkowy w Brniu z XVIII wieku, gdzie obecnie funkcjonuje powiatowa instytucja kultury „Centrum Polonii – Ośrodek Kultury, Turystyki i Rekreacji w Brniu oraz Powiatowa Biblioteka Publiczna zachęcająca czytelników ciekawą literaturą, którą można poczytać między innymi w pobliskim parku przy szumie drzew i śpiewie ptaków.

Do zabytków architektonicznych należy zabytkowa Synagoga w Dąbrowie Tarnowskiej, która obecnie działa jako Ośrodek Spotkania Kultur będący miejscem dialogu międzykulturowego ze stałą ekspozycją muzealiów żydowskich i dóbr materialnych mieszkańców Powiśla Dąbrowskiego.

Wiele zabytków w naszym regionie umieszczono również na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Małopolskiego.

Warto bliżej poznać również historię naszego regionu. Pierwsze wzmianki o najstarszych osadach w powiecie dąbrowskim pochodzą z początków XIII wieku. Z przeszłości Powiatu Dąbrowskiego związane są znane postacie historyczne jak np. Henryk Sucharski, Jakub Bojko, Józef

Załuski, a także znana poetka Maria Kozaczkowa. Znajduje się tu również wiele miejsc pamięci narodowej z okresu I i II wojny światowej.

Do inwestowania zachęca Specjalna Strefa Ekonomiczna w Dąbrowie Tarnowskiej działająca jako Podstrefa Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Powiat dąbrowski posiada również bogatą ofertę kulturalną. Organizujemy ciekawe imprezy o charakterze kulturalnym i sportowo – rekreacyjnym. Corocznie w kolejnej gminie powiatu odbywa się Święto Powiśla Dąbrowskiego – Dożynki Powiatowe i Targi Gospodarcze. Jest to impreza, podczas której czcimy tradycję dożynek oraz promujemy lokalne przedsiębiorstwa. Do innych imprez kulturalnych organizowanych na terenie naszego powiatu należą między innymi: konkurs Malowana Chata w Zalipiu, Wianki nad Wisłą w Szczucinie, Święto Truskawki, Powiatowy Konkurs Palm i Plastyki Obrzędowej w Gręboszowie.

Powiat dąbrowski jest otwarty i gościnny dla wszystkich, którzy go odwiedzają oraz przyjazny dla chętnych do inwestowania.

Serdecznie zapraszamy do odkrywania uroków Powiśla Dąbrowskiego!

